

Sygn. akt II Ca 213/13

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Teresa Kołbuc

Sędziowie: SSO Monika Kośka

SSO Beata Piwko (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2013 r. sprawy

z wniosku Z. K.

z udziałem H. B., L. H., M. S., S. K., I. K., R. K., M. K., K. N., A. J., R. P., J. K.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego we Włoszczowie

z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt I Ns 394/11

postanawia: oddalić apelację, zasądzić od Z. K. na rzecz H. B. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 213/13 Uzasadnienie

Sąd Rejonowy we Włoszczowie postanowieniem z 13 listopada 2012r. oddalił wniosek Z. K. o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego.

W uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia Sąd ten ustalił, że A. i I. małżonkowie K. byli w dniu 4.11. 1971r. posiadaczami samoistnymi przedmiotowej nieruchomości, byli rolnikami, jednakże nie wykazali aby objęli ja w posiadanie na podstawie nieformalnej umowy, o jakiej mowa w art.1ust.1 ww. ustawy. W związku z powyższym nie spełniają oni przesłanek określonych w przepisie art.1 ust.1 ustawy z 26.10.1971r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych . Ponieważ przedmiotową nieruchomość objęli po śmierci rodziców, zatem nie upłynął okres nawet 5 lat, o jakim mowa w art.1 ust.2 cyt. ustawy. Mając na uwadze, że wnioskodawczynie nie wykazała, aby jej rodzice spełnili przesłanki wymienione w przepisie art.1, Sąd Rejonowy oddalił wniosek.

Apelacją od postanowienia Sądu Rejonowego wniosła wnioskodawczynie, która zarzuciła:

- 1) naruszenie art.1 ust.2 ustawy z 26.10.1971r,
- 2) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez pominięcie dowodu z akt własności ziemi (...),

3) naruszenie przepisów postępowania, art.233§1kpc oraz art.328§2kpc poprzez wybiórczą i sprzeczną z zasadami współżycia społecznego ocenę dowodów.

4) Podnosząc powyższe skarżąca wносиła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Brak podstaw do przyjęcia, że nastąpiło naruszenie przepisu art.1 ust.2 ustawy październikowej.

Zgodnie z tym przepisem rolnicy, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają nieruchomości jako samoistni posiadacze nieprzerwanie od lat pięciu, stają się z mocy samego prawa właścicielami tych nieruchomości, chociażby nie zachodziły warunki określone w ust. 1. Jeżeli jednak uzyskali posiadanie w złej wierze, nabycie własności następuje tylko wtedy, gdy posiadanie trwało co najmniej przez lat dziesięć.

Ma racje skarżąca, że do okresów posiadania, od których uzależnione jest nabycie przez rolnika własności nieruchomości rolnych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1971 r. - o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, dolicza się okres posiadania jego poprzednika. Sąd Rejonowy nie negował faktu posiadania przedmiotowej nieruchomości przez dziadków wnioskodawczyni. Przeniesienie posiadania może nastąpić w każdy sposób określony przepisami dotyczącymi posiadania (art. 348-351 k.c.).

W sprawie niniejszej bezsporne jest, że przeniesienie posiadania nie nastąpiło, gdyż dziadkowie wnioskodawczyni do śmierci byli posiadaczami przedmiotowej nieruchomości. Sama wnioskodawczyni w swych zeznaniach (k.122) wskazała, że „ona (babcia) była posiadaczką tego gruntu do śmierci”, a zmarła w 1970r. Wcześniej posiadaczem był dziadek, P. K., który zmarł w 1968r.

Nie mniej jednak zasady doliczania czasu posiadania poprzednika stosuje się odpowiednio, gdy obecny posiadacz jest spadkobiercą poprzedniego posiadacza (art. 176 § 2 k.c.).

Zatem analogicznie, jak w przypadku przeniesienia posiadania, spadkobierca może doliczyć do czasu swego posiadania okres posiadania rzeczy przez spadkodawcę. W sytuacji, gdy współspadkobierca lub niektórzy ze współspadkobierców posiadają wyłącznie we własnym imieniu nieruchomość, która była w posiadaniu spadkodawcy, bieg zasiedzenia na korzyść tego współspadkobiercy lub tych współspadkobierców rozpoczyna się dopiero z chwilą otwarcia spadku; natomiast w sytuacji, gdy żaden ze współspadkobierców nie posiada nieruchomości spadkowej wyłącznie we własnym imieniu, każdy współspadkobierca - współposiadacz może przy obliczaniu terminu zasiedzenia doliczyć czas posiadania spadkodawcy do czasu swego współposiadania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86).

Zasada co do doliczenia posiadania nieruchomości nie ma zatem zastosowania na korzyść jednego ze spadkobierców, który posiada nieruchomość we własnym imieniu, i stąd dla tego spadkobiercy bieg terminu zasiedzenia rozpoczyna się dopiero z chwilą otwarcia spadku (postanowienie z dnia 10 maja 1966 r. III CR 78/66). Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy po pierwsze stwierdzić, że doliczenie posiadania następuje na wniosek osoby zainteresowanej, a wniosek taki co do zasady powinien zostać złożony w postępowaniu przed Sądem I instancji. Po drugie prawo do wskazywania nowych faktów i dowodów, o którym traktuje art. 381 k.p.c., rozumieć należy jako otwarcie się możliwości dowodzenia okoliczności faktycznych wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych. Skarżąca nie wykazała, aby nie mogła powołać tych wszystkich okoliczności jakie przytacza w apelacji, przed Sądem I instancji. Istotne w końcu jest to, że wniosek skarżącej w formie sprecyzowanej w apelacji nie mógłby zostać uwzględniony dlatego, że niemożliwe jest doliczenie okresu posiadania nieruchomości przez P.i J.małżonków K.w związku z tym, że zasada co do doliczenia posiadania nieruchomości nie ma zatem zastosowania

na korzyść jednego ze spadkobierców, który posiada nieruchomości we własnym imieniu, o czym była mowa wyżej. Reasumując wniosek zawarty w apelacji o doliczenie posiadania poprzednika nie mógł zostać uwzględniony.

Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne. Ustalenia te znajdują oparcie w zebranych materiale dowodowym, który został oceniony zgodnie z regułą swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa w art.233§1kpc. Istnienie a.w.z wydanego na rzecz A. i I. małżonków K. na inne nieruchomości, nie objęte przedmiotowym wnioskiem nie przesądza o istnieniu przesłanek określonych w art.1 ustawy październikowej potrzebnych do nabycia własności innej nieruchomości. Przesłanki, od spełnienia których uzależnia ustawodawca nabycie własności nieruchomości rolnej w drodze ustawy październikowej, muszą zostać spełnione co do każdej nieruchomości. Zadaniem zatem wnioskodawcy było wykazanie, że przepisy ustawy październikowej mają zastosowanie w stanie faktycznym przez nią prezentowanym. Prawidłowe zarzucenie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga przede wszystkim wskazania konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym skarżący upatruje wadliwą jego ocenę, czego w pracy brak. Myli się skarżąca twierząc, że Sąd wybiórczo i sprzecznie z zasadami doświadczenia życiowego dokonał oceny dowodów. Relacje świadków oraz uczestników postępowania potwierdzają, że A. i I. małżonkowie K. objęli w posiadanie samoistne przedmiotową nieruchomość, z tym że bez zawarcia którejkolwiek z umów określonych przepisem art.1ust.1 ustawy październikowej. Ocena materiału dowodowego w tym zakresie przedstawiona przez Sąd jest logiczna, nie budzi żadnych wątpliwości w ocenie Sądu Okręgowego. Skarżącej w zasadzie chyba chodzi o to, że Sąd powinien z urzędu prowadzić postępowanie dowodowe w takim kierunku, aby jej wniosek został uwzględniony, bez względu na to, jakie okoliczności faktyczne zostają przez zainteresowanych wskazywane i jakie dowody zostaną w sprawie przedstawione. Przede wszystkim jednak trzeba zauważyć, że także w sprawie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości rolnej przez posiadacza samoistnego znajduje odpowiednie zastosowanie (art. 13 § 2 kpc) norma całego art. 232 kpc. Ze zdania pierwszego tego przepisu wynika, że to na uczestnikach postępowania spoczywa obowiązek wskazania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których uczestnicy ci wywodzą skutki prawne i w związku z tym nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron. A zatem w obecnym stanie prawnym sąd zupełnie wyjątkowo może dopuścić dowód z urzędu i to tylko wtedy, gdy konkretne środki dowodowe dotrą do wiadomości sądu drogą urzędową. Nie jest tak jednak w sytuacji gdy uczestnicy postępowania nie zgłaszają wniosków dowodowych, nie podnoszą żadnych zarzutów.

Reasumując Sąd Okręgowy apelację jako niezasadną na podstawie art.385kpc w zw. z art.13§2kpc oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.520§2kpc.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie istniały podstawy do odstąpienia od wyrażonej w art.520§1kpc zasady, że każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty, które wydatkował. Zasada ta obowiązuje bowiem tylko wówczas, gdy uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a taka sytuacja w niniejszej sprawie nie wystąpiła.

SSo B.Piwko SSO T.Kołbuc SSO M.Kośka